

GUARNERI TRIO PRAGUE

IVAN KLÁNSKÝ, KLAVÍR
ČENĚK PAVLÍK, HOUSLE
MAREK JERIE, VIOLONCELLO

PÁTEK 29.3.2019, 18.00 HODIN
VELKÝ SÁL ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY,
LIBEREC

Guarneri Trio Prague slavilo v sezóně 2016/17 30. jubileum v původním obsazení - v plné svěžestí a dokonalé umělecké formě. Od svého založení v roce 1986 patří ke špičkovým klavírním triím klasického charakteru. Již první pozoruhodné úspěchy zajistily triu nejvyšší pozornost mezinárodního hudebního tisku, který ho řadí k předním komorním hudebním souborům právě pro prvotřídní souhru, mimořádnou zvukovou kvalitu a vysokou technickou virtuozitu. Zcela ojedinělé spojení umělecké zralosti a expresivity, které soubor nabylo během dlouhodobé hudební spolupráce, vytváří slibný předpoklad pro další úspěšné působení ve čtvrtém desetiletí jeho kariéry.

Guarneri Trio Prague pravidelně vystupuje na mnohých mezinárodních hudebních festivalech a v důležitých hudebních centrech; je zváno na rozsáhlá koncertní turné po Evropě, Kanadě, Austrálii, Severní a Jižní Americe, Japonsku a Číně.

Pro Supraphon a francouzské vydavatelství Praga Digitals nahrálo Guarneri Trio Prague mimo jiné všechna klavírní tria Beethovena, Mendelssohna, Schuberta, Dvořáka, Šostakoviče, Brahmsa, Suka, Mozarta a Smetany. Nahrávky Guarneri tria Prague byly mnohokrát mezinárodně oceněny (Diapason d'Or, Le monde de la Musique, Choc).

V průběhu uplynulých let si soubor vybudoval široce rozvětvený repertoár, který neobsahuje pouze velká jména a známá díla, ale svědčí rovněž o neúnavné a vytrvalé inovativní snaze. V repertoárové nabídce Guarneri tria Prague najdeme jak soudobé autory jako Luboše Fišera a Aleše Březinu nebo švýcarského Thüringa Bräma tak i české skladatele z období vídeňské klasiky – Hugo Voříška a Antonína Rejchu. Absolutní hudební zážitek!

Čeněk Pavlík hraje na housle „Zimbalist“ od Guarneri del Gesu ze ságamí opředené houslové sbírky Luigi Tarisia, Marek Jerie na violoncello z dílny Andrea Guarneriho z roku 1684.

Guarneri Trio Prague vyučuje pravidelně na mistrovských kurzech.

www.guarneritrioprague.com

GUARNERI-TRIO PRAG

IVAN KLÁNSKÝ, KLAVÍR
ČENĚK PAVLÍK, HOUSLE
MAREK JERIE, VIOLONCELLO

Ludwig van Beethoven
1770-1827

Trio D dur op. 70 č. 1
"Geistertrio"

Allegro vivace e con brio
Largo assai ed espressivo
Presto

* * * *

Felix Mendelssohn-Bartholdy
1809-1847

Trio d moll op. 49 č.1

Molto allegro ed agitato
Andante con moto tranquillo
Scherzo. Leggiero e vivace
Finale. Allegro assai appassionato

Vážení příznivci klasické hudby. Představit vám osobnosti Ivana Klánského, Čeňka Pavlíka a Marka Jerie je nelehký úkol. Všichni jsou silnými, rovnocennými osobnostmi, hudebníky v tom nejlepší smyslu, opravdovými mistry ve svém oboru. Nechme tedy za ně, za Guarneri Trio Prague promluvit zejména hudbu. Dovolte nám ale připomenout, že Marek Jerie je, na rozdíl od ostatních, bývalým žákem liberecké školy umění a jeho inspirující životní příběh bychom vám zde chtěli zprostředkovat trochu blíže.

„Dnes už jen málokdo může vzpomínat na to, že byl žákem světových legend hry na violoncello - Pabla Casalse, André Navarry, Mstislava Rostropoviče či Antonína Kohouta. A žákem skutečně výtečným, jak dosvědčí každé vystoupení dnes už také pověstného violoncellisty a pedagoga, profesora Marka Jerie.

Vztah učitele a žáka nejednou přeroste do krásného přátelství: Kdykoli svedly koncertní cesty Marka Jerie s Mstislavem Rostropovičem do stejných končin světa, měl výsadní právo vstupu i do beznadějně vyprodaného sálu, v němž mistr Rostropovič hrál.“

Takto uvedl Český rozhlas Vltava vyprávění Marka Jerie v rámci cyklu „Osudy“. My bychom Vám chtěli krátkým úryvkem z tohoto vyprávění připomenout jeho hudební začátky v Lužci a Liberci a studijní léta, která završil mistrovskými kursy u Pablo Casalse, André Navary a Mstislava Rostropoviče. Možná se jeho životní příběh stane motivující inspirací také pro vás.

Osudy, Marek Jerie Eva Ocisková, Český rozhlas Vltava, 2009

„Když jsme ještě bydleli v Praze docházel k nám koncertní mistr pražského rozhlasového orchestru, pan Josef Pražák, říkali jsme mu Pepíček a mého otce z přátelství vyučoval na violoncello. Medový tón nástroje s rozsahem a barvou lidského hlasu mi učaroval a já se nemohl dočkat, až si to budu moci alespoň trochu zkusit také. Pan Pražák se rozhodl, že mě bude učit na violu s bodcem, protože jsem byl i na čtvrtové violoncello ještě příliš maličký. Nevzpomínám si, co mi všechno říkal, vím jenom, že hodiny byly plné živého vyprávění. V Raspenavě pak otec už neměl učitele a vybaloval violoncello jen výhradně v době vánoční. S matkou pak hrávali u vánočního stromečku koledy a několik vybraných barokních skladeb.

Mně rodiče našli učitele pro první roky v hudební škole v Lužci, ale poté co matka byla na hodinu propuštěna, jsem dojížděl, snad už v druhé třídě, sám vlakem do 20 km vzdáleného Liberce. Měl jsem tam výrazného, veselého, ale trochu svérázného učitele pana Stöhra, který na violoncello dobře hrál a rád i učil. Večery trávil s kamarády u

karetních her a holdoval bezstarosně rozmarnému životu. Měl jsem ho rád a jenom jsem nechápal proč mi pořád dává cvičení, ze kterých mě bolí prsty. Nikdy mi nevysvětlil jak je mám cvičit a proč jsou ta prstová cvičení, která dodnes pro své studenty používám, tak výborná. Snažil se, abych v rámci Hudební školy také často veřejně vystupoval. Poprvé jsem také v Liberci na Hudební škole vystoupil s orchestrem jako sólista. Hrál jsem 1. větu Boccheriniho koncertu B dur a najednou se mi úplně povolila G-struna. Strašně jsem se polekal, když jsem zjistil, že mi zní pod prstíky jiné tóny než jsem očekával. Nemohl jsem na tak rozladěném violoncelle pokračovat, musel jsem přestat, orchestr zastavil, nástroj jsem naladil a začal znova. Byl bych se snad nejraději schoval pod podium a tak jsem se alespoň začervenal. Na liberecké hudební škole jsem však navázal svá první důležitá hudební přátelství a to především s pianistou Arnoštem Střížkem a houslistou Jiřím Klikou, s nimiž jsem později založil Nové pražské trio.

Můj milovaný učitel pan Stöhr se odstěhoval na Slovensko a na jeho nástupce jsem si nemohl zvyknout. Náš rodinný přítel pan Pražák mi proto domluvil měsíční lekce u prof. Bohuše Herana na hudební akademii. Dojíždění do Prahy bylo pro mě novým dobrodružstvím. Violoncello mě začalo doprovázet na všech mých cestách a propojovalo jakoby "červenou nití" všechny situace mého života.

Chodil jsem do šesté třídy a matka si mě přeci jen netroufla poslat vlakem bez doprovodu. V sobotu vždy jezdila domů do Prahy paní učitelka Jelínková, která se mi moc líbila.

Měla krásné oči, a proto jsem ji velmi obdivoval. Vždycky jsem si trochu předem rozmyslel, na co se jí zeptám, nebo co budu povídat. Ve vlaku pak bez přestání "štrikovala" a zpravidla se mě ptala o čem přemýšlím. Jelikož jsem dobře věděl o čem jí chci vyprávět, myslím že byla překvapena mými znalostmi. To mi pak v jejím vyučování vždy zajistilo bezproblémovou jedničku. V Praze jsem sice mohl bydlet u tetiček Karáskových v našem domě na Ořechovce, kde nám bylo zrušeno užívací právo, ale jelikož byl nedostatek uhlí, tak tetičky prohlásily: „V letním období, na jaře, na podzim, ho rádi uvidíme, ale když přijede v zimě, tak nevíme, čím mu zatopit". Tak ta moje obětavá máma posílala vždy jeden týden předem balíky naštípaného dřeva dráhou, aby mi nebylo zima. Vděčnost za to, že se mohu věnovat hudbě, která je současně mým koníčkem mě provázela už v této době.

Bohuš Heran

Bohuš Heran byl významnou osobností českého hudebního života. Napsal i řadu knih o hudbě a o violoncelle a studoval nové skladby bez nástroje. Prý se učil přídávky ve vlaku cestou na koncert a hodně přemýšlel o tom jak cvičit co nejefektivněji. Je to jeden z cenných přístupů studia - cvičit představu. V dnešní pedagogice se hovoří o mentálním tréninku a nejde jen o to, učit se správné noty, učit se intervaly, nebo prstoklady, ale snažím se studenty inspirovat k tomu, aby se pokusili hudbu i pohybově prožít a třeba si Beethovenovu sonátu zadirigovali. Od "dirigentského pultu" si nejlépe vyjasníme představu a získáme nadhled. Vezmu-li dnes do ruky Heranovu knížku *Muzikantův skicář*, která vyšla v r. 1946 v České hudební matici v nákladu 3000 kusů, musím obdivovat, kolik vtipných a krásných postřehů v tom skicáři rozkryl. Jednotlivé kapitoly jsou třeba o trémě, o mikrofону, o Chopinovi, nebo o intonaci: "Chci-li trefit správný tón, tak špička prstu ho musí slyšet napřed", říkával. Jeho tajnou lásku byl dnes ještě nedoceněný český skladatel Jan Václav Hugo Voříšek. Pro mě bylo setkání s Bohušem Heranem skvělou příležitostí poznat hudebníka s vyhraněnými názory na violoncello a interpretaci. Věnoval mi mnoho času. Míval jsem hodiny vždy celé nedělní dopoledne a přesto mým rodičům oznámil, že mě bude učit zadarmo. Pravidelně jsem byl v jeho rodině zván na nedělní oběd a odpoledne jsem potom hrál jeho vnoučatům

loutkové divadlo. Pan prof. Heran si sedl do kouta a moc se bavil, když viděl jak se snažím mluvit různými hlasy a vymýšlím historky v nichž někdy úporně hledám konec.

Pražská konzervatoř

Na konzervatoři v Praze jsem navázal řadu celoživotních přátelství. Dirigent Jiří Bělohlávek, byl tenkrát ještě především violoncellistou a z pozice zkušenějšího mě zasvěcoval do pražského společenského života. Chodívali jsme společně na koncerty a např. poprvé v životě jsem s ním byl po koncertě v baru, kde jsme si u barového pultu objednali pouze polévku. Hrál jsem sonáty s jeho budoucí manželkou, pianistkou Aničkou Fejérovou a často jsem jí za něj v tichosti prosil o vstřícnou toleranci, když Jiří na počátku své dirigenstské kariéry se musel věnovat pořadatelům, nebo hudebním fanouškům a na ni neměl čas. O několik let starší Evžen Rattay z Talichova kvarteta mi byl vzorem v komorní hudbě a rychlém studiu etud. Začal jsem pravidelně navštěvoval Operu Národního divadla, kde jsem se seznámil s vynikajícím a významným houslařem Václavem Vackem. Václav je dodnes mým důvěrným přítelem a zatím nejlepším houslařem v oblasti zvukového seřízení nástroje, kterého jsem "kolem zeměkoule" potkal. Postavit duši, vyřezat kobyliku tak, aby se hodila k basovému trámci a tím se dosáhlo optimálního zvuku nástroje, vyžaduje intuici a dlouholetou zkušenost.

Na pražské konzervatoři jsem se stal také nejmladším členem Československého komorního orchestru a s tímto hudebním tělesem jsem se poprvé, ještě v nezletilém věku, dostal do západního zahraničí. Tenkrát nám to všem připadalo jako jiný svět: opravené domy a na ulicích pořádek, spravované silnice, přeplněné obchody s barevnou reklamou - to byl pro nás šok. Vzduch byl jakoby nasládlý vysokooktanovým benzinem a to množství nablýskaných, pro mne neznámých automobilů, bylo v té době také velkým překvapením.

Milánská scála

Zúčastnil jsem se řady zájezdů po Německu - "až nás vítr jednou zavál" do Milánské Scaly. Doprovázeli jsme představení Mozartovy opery "La clemenza di Tito". Mohl jsem pronést kouzelné zaklínadlo „sono musicista di Praga“ a projít v zákulisí kamkoliv. Mohl jsem také ze zákulisí vyslechnout všechny opery, které byly na programu ve dnech, kdy jsme měli volno. U Verdiho oper zpívali italská kulisáci tak nahlas sebou, že téměř zázrakem a asi jen díky těžkým závěsům, nebylo slyšet tyto hlasité projevy národní hrlosti v hledišti. Jednou se mi však stala nepříjemná zákulisní příhoda. Stoupl jsem si přímo za scénou, omámen krásou hudby, na vlečku světoznámé zpěvačky, jejíž jméno si dnes již nepamatuji. Když vyběhla na scénu, slyšel jsem jen značné zakřupání. Naštěstí jí zůstala sukně, ale bez vlečky. Protože v divadle je nejdůležitější starat se o scény budoucí, tak nikdo nezjišťoval, kdo byl viníkem.

Pablo Casals

Když Stanislav Apolín opustil v r. 1965 Pražskou konzervatoř a přijal pedagogické angažmá v Jugoslavii, nechtěl jsem v rámci školy měnit pedagoga a chtěl jsem se pokusit o studium v zahraničí. Podařilo se mi získat výjezdní povolení do Švýcarska. Využil jsem kontaktů mé matky v Dornachu a Bazileji pro bezplatné přenocování a základní zázemí a získal jsem možnost předehrát proslulému klavíristovi Paulu Baumgartnerovi. Nabídl mi částečné stipendium na mistrovský kurs Pablo Casalse v Zermattu, sám netuše, že to je Casalsův kurs poslední. Stipendium mi stačilo pouze na jeden týden, ale stejně jsem neměl na delší dobu výjezdní doložku. Pro mě byl obrovský zážitek, poznat Casalse osobně a poprvé se dostat do takového mezinárodního prostředí mezi mladé violoncellisty z celého světa. Také poprvé v životě jsem spatřil Alpy, tedy rovnou špičku Matterhornu. Na

lekcích kursu vždy jeden student hrál a třicet, někdy šedesát, jich poslouchalo. Pablo Casals, tenkrát již staříček, přicházel na pódium pomalým krokem, lehce sehnutý a violoncello mu přinášela jeho mladá žena Martha. Potřeboval vždy několik minut na rozehrání, než se mu oči rozzářily a proměnil se v temperamentního hudebníka za zpívajícím violoncellem. Jeho rady byly často vtipné a jindy měly filozofickou hloubku. Mne se např. zeptal jestli vím, co není s mým f v Bachově preludiu v pořádku. Odpověděl jsem, že bylo několikrát vysoko. "Proč to děláte, když to víte" zněla jeho odpověď. Všichni v sále se tomu rádi zasmáli a těšili se z jeho humoru. Když řekl něco filozofického, nebo všeobecně poučného, tak si to lidé zapisovali. Např. prohlásil: „Velkou chybou dnešní politiky je, - že je tak nepřírozená.“ Jeho výrok jste druhý den mohli čísti v různých novinách. A nemohli bychom ho použít i v dnešní době? Pablo Casals byl vyjímečnou osobností interpretačního umění. Nejen, že prosadil violoncello jako stejně významný sólový nástroj vedle klavíru a houslí, ale ovlivnil hudební myšlení dalších generací. Svůj nesouhlas s Francovou diktaturou ve Španělsku demostroval opuštěním Španělska, ale také vystoupením s violoncellem s Beethovenovou sonátou v Bílém domě, což vzbudilo široký respekt vážné hudbě.“
